

Eduskunnan asunto- ja ympäristöjaosto, 23.10.2020 klo 10.15

**Teema: Mom. 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät,
ml. suunnitelma korjausvelan kattamisesta**

Luontopalvelujohtaja Timo Tanninen, Metsähallitus

Momentti 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (YM)

Metsähallituksen Luontopalvelujen saama valtion budjettirahoitus on suurimmaksi osaksi ympäristöministeriön momentilla 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät. Momentilta rahoitetaan kansallispuistojen, muiden luonnonsuojelualueiden, luonnonsuojeluun varattujen alueiden ja kulttuuriperintökohteiden hoitoa sekä eliölajien ja luontotyyppien suojelua.

Kyseisen momentin määräraha oli pitkään tarpeeseen nähden riittämätön. Tälle vuodelle määrärahaan on kuitenkin tullut tuntuva korotus, sillä momentin perusrahoitukseen tuli 7.5 miljoonan euron tasokorotus, minkä lisäksi tulevaisuusinvestointeihin saatiin 19.2 miljoonan rahoitus. Eduskunnan jakovarasta myönnettiin yhteensä 3.4 miljoonaa euroa lisäystä ja elvyttävästä lisätalousarviosta (LTA IV / 2020) kohdennettiin 10.0 miljoonaa euroa. Tämä kaikki tarkoittaa sitä, että nyt kansallispuistoissa ja muilla suojelualueilla on menossa ennennäkemätön panostus niin retkeily- ja opastusinfran kunnostamiseen kuin aktiivisiin luonnonsuojelutoihin (luonnontilan ennallistaminen, luonnonhoito ym.). Luonnonsuojelutyöt ovat osa ympäristöministeriön HELMI-ohjelmaa, jonka myötä luonnon monimuotoisuuden tilaa merkittävästi parannetaan kaikkein arvokkaimmilla luontokohteilla.

Tärkeätä on, että lisämäärärahat eivät jäisi hetkelliseksi panostukseksi, vaan että samalla turvataan korkealuokkaisen kansallispuistojen ja muiden luontokohteiden hoidon pitkäjänteinen rahoitus. Hallituksen esityksessä vuoden 2021 budjettiin onkin ilahduttavasti nostettu momentin 35.10.52 perusrahoituksen tasoa 2.0 miljoonaa euroa lisää. Tätä perusrahoitusta pitäisi jatkossakin määrävälein lisätä, jotta se vastaa mm. luonnonsuojelualueverkoston laajentumisen, uusien kansallispuistojen ja lisääntyvien kävijämäärien myötä lisääntyviin alueiden hoitokuluihin.

Hallituksen esityksessä vuoden 2021 budjettiin on edelleen mukana myös 19.2 miljoonan euron panostus tulevaisuusinvestointeihin, jotka kohdistetaan etenkin aktiivisiin luonnonsuojelutoimiin sekä retkeilyinfran korjausvelan vähentämiseen ja retkeilypalvelujen kehittämiseen.

Retkeily- ja opastusinfran korjausvelka

Mikäli momentin 35.10.52 (YM) määrärahataso pysyy korkeana myös lähivuosien ajan, Metsähallitus pystyy kuroma retkeily- ja opastusinfran korjausvelan umpeen ja siten tarjoamaan kansalaisille ja luontomatkailuyrittäjille korkealuokkaiset retkeily- ja virkistyspalvelut kansallispuistoissa ja lukuisilla muilla matkailun ja yleisen virkistyskäytön kannalta vetovoimaisilla luontokohteilla. Tämän myötä aikaansaadaan hyvin merkittäviä aluetalous- ja työllisyysvaikutuksia, samalla kun kävijöiden terveys- ja hyvinvointi luontoretkien myötä kohenee.

Metsähallituksen laskelmien mukaan momentilta 35.10.52 rahoitettavan retkeily- ja opastusinfra korjausvelka oli vuonna 2018 noin 32 miljoonaa euroa. Sen jälkeen korjausvelka on - pääosin kiitos valtion budjettirahoitusten - (Matkailu 4.0 hanke, eduskunnan jakovarat) vähentynyt. Tälle vuodelle myönnettyjen lisärahoitusten (tulevaisuusinvestoinnit, tasokorotus, eduskunnan jakovara, lisätalousarvio IV) ja vuodelle 2021 esitettyjen lisärahoitusten (tulevaisuusinvestoinnit, tasokorotus) myötä korjausvelkaa pystytään edelleen selvästi pienentämään. Em. investointien jälkeen korjausvelan suuruus on Metsähallituksen laskelmien mukaan arviolta noin 10 miljoonaa euroa.

Em. 10 miljoonan euron korjausvelan kattamiseen tarvitaan siis edelleen lisärahoitusta lähivuosien aikana. Samalla on tärkeää ko. momentin riittävien tasokorotusten myötä turvata se, ettei uutta korjausvelkaa enää pääse syntymään. Momentin 35.10.52 pitkään jatkunut alimitoitettu perustaso oli pääsyy koko korjausvelkaongelman syntymiseen.

Kulttuurihistoriallisten kohteiden korjausvelka

Metsähallitus on edellä selostetuista momenttiin 35.10.52 kohdistuneista lisämäärärahoista äärimmäisen kiitollinen ja tekee kaikkensa, jotta rahat voidaan käyttää mahdollisimman tehokkaasti ja tuottavasti koko yhteiskunnan eduksi. Erittäin positiivisessa kokonaiskuvassa merkittävin puute kyseisellä momentilla on em. jäljelle jäävän retkeilyinfra korjausvelan lisäksi se, että kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden mittavaan korjausvelkaongelmaan ei ole löytynyt kokonaisratkaisua, vaikka toki joidenkin kohteiden kunnostuksia nyt pystytään tekemään. Ratkaisun avaimia on syytä aktiivisesti ja pitkäjänteisesti etsiä mm. valtion kiinteistöstrategian päivityksen jatkotyössä, JTS-suunnitelmia päivitettäessä sekä EU:n elvytyspaketin kansallisen ohjelman sisältöä suunniteltaessa. Myös kaikki hankekohtaiset, määräaikaist lisämäärärahat kulttuurihistoriallisten kohteiden kunnostamiseen ovat luonnollisesti todella tervetulleita.

Momentti 30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät

Valtion retkeilyalueet ja Metsähallituksen monikäyttömetsien retkikohteet täydentävät merkittävällä tavalla valtion maiden ja vesien virkistyskäyttötarjontaa. Näiden kohteiden ylläpito ja kehittäminen rahoitetaan maa- ja metsätalousministeriön momentilta 30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät. Tällä momentilla on tänä vuonna käytössä 1.0 miljoonan euron lisäpanostus retkeilyrakenteiden korjausvelan vähentämiseen tulevaisuusinvestoinneista ja hallitus esittää samaa summaa myös vuodelle 2021. Tämä on erittäin tervetullutta, sillä ko. kohteilla on korjausvelkaa yhteensä vielä muutaman miljoonan euron luokkaa. Retkeilyinfra korjausvelan lisäksi momentille 30.64.50 kohdistuu korotuspainetta myös mm. julkisoikeudellisen kalastuksen ja erävalvonnan tarpeista johtuen. Tämänkin momentin määrärahatason riittävyyttä pitäisi määrävälein pystyä tarkistamaan laadukkaan ja kestävä toiminnan varmistamiseksi.